

Speerpunt	Een (bestuurs)krachtige regio
Zaal / tafel	Kantine (2 ^e etage centrale ruimte)
Tafel nummer	6
Tafel voorzitter	Alette Zandbergen

Een (bestuurs)krachtige regio

De gemeenten Gooi en Vechtstreek vergroten de bestuurskracht van de Regio door:

- **gericht op speerpunten/onderwerpen gemeenteraden in positie te zetten in een adviescommissie, op het Regiocongres of door middel van een hoorzitting;**
- **de informatievoorziening over regionale samenwerking richting gemeenteraden gericht te verbeteren;**
- **in afstemming met het Rijk gericht te onderzoeken op welke wijze de regionale bestuurskracht en slagkracht verder versterkt kan worden.**

Aan het eind van 2018 heeft de provincie Noord-Holland de ARHI-procedure voor het Gooi stopgezet. In diverse bijeenkomsten hebben bestuurders uit de regio uitgesproken dat zij nu zelf aan zet zijn om te bezien hoe de bestuurskracht in de regio door samenwerking kan worden versterkt. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksaangelegenheden heeft aangeboden denkkraft en bijstand van ervaringsdeskundigen beschikbaar te stellen en daarover zullen op korte termijn gesprekken plaatsvinden.

Bestuurskracht

Bestuurskracht is te omschrijven als de capaciteit om een maatschappelijke opgave succesvol aan te pakken binnen redelijke termijnen en kosten. De bestuurskrachtonderzoeken in het kader van ARHI hebben als beeldvorming tot gevolg dat bestuurskracht –of gebrek eraan- een begrip is dat voor een heel overheidsorgaan in gelijke mate geldt. Tevens is de beeldvorming dat in deze regio geen cultuur van samenwerking bestaat met schade voor de bestuurskracht als gevolg. De werkelijkheid is genuanceerder. Met name op het gebied van uitvoering zijn in het verleden creatieve oplossingen gezocht en gevonden door samenwerking. Gewezen is op voorbeelden als BEL, HBEL, Regio Gooi en Vechtstreek, sociale recherche, archieven, RBT, Goois Natuurreservaat et cetera.

Discussies ontstaan steeds over strategische vraagstukken. Dat kan per onderwerp verschillend zijn. Een goed positief voorbeeld is de aanpak van de decentralisatie in het sociaal domein waar gezamenlijk in projectmatige samenwerking nieuw beleid vormgegeven is. In het ruimtelijk domein gaat dat lastiger. Enerzijds wordt erkend dat in deze regio met zijn sterke verknoping van allerlei stedelijke functies en een historisch grensbeloop dat niet goed past bij de feitelijke ruimtelijke ontwikkeling, in ieders belang samenwerking nodig is. Anderzijds bestaat een zekere mate van allergie voor inbreuk op autonomie. Het zou goed zijn om aan de voorkant van strategische processen samen helder vast te leggen of dit een bovenregionale, regionale of lokale opgave betreft en in dat bestek te bezien of de verwachting is dat de bestaande bestuurskracht daarvoor voldoende is en wat gedaan moet worden om het gewenste niveau te bereiken. Dat kan per maatschappelijke opgave verschillen en per opgave kan de beste aanpak een andere zijn.

Een gemeenschappelijke regeling of andere vorm van samenwerking is noodzakelijk. Zonder gaat het niet in het huidige bestel. Het is een vorm van getrappt bestuur, dus er is geen rechtstreeks mandaat van de kiezer, en daaraan is onlosmakelijk de vraag naar de legitimiteit verbonden. Die problematiek kan niet worden opgelost maar op zijn best worden verzacht.

In de Regio Gooi en Vechtstreek zijn –op een na-, de afvalstoffenverordening- geen taken en bevoegdheden van de gemeenteraden overgedragen. De Regio is primair een lichaam dat taken en bevoegdheden van de colleges van burgemeester en wethouders uitvoert op allerlei gebied en dat

inhoudelijk gestuurd wordt door de wethouders in portefeuillehoudersoverleggen en bestuurd door algemeen bestuur, een dagelijks bestuur en een voorzitter. Over het algemeen is men zeer tevreden over dit governance-model en wil men daar de eerste jaren geen wijzigingen in aanbrengen. Er is bij de gemeenten geen enkel draagvlak aanwezig om kaderstellende bevoegdheden van de gemeenteraden over te dragen aan de Regio: de eigen autonomie en de directe zorg voor de inwoners staat voorop.

Voor bevoegdheden van de colleges van burgemeester en wethouders ligt dat anders: dat is al op enige schaal in het verleden gedaan en kan een begaanbare weg zijn mits voordelen op het gebied van efficiency en kostenbesparing aantoonbaar aanwezig zijn en de uitvoering onder de sturing van een portefeuillehoudersoverleg plaatsvindt.

Omdat geen kaderstellende bevoegdheden door de raden zijn overgedragen en de gemeenteraden hun bevoegdheden volledig hebben behouden ligt het legitimiteitsprobleem vooral bij de verantwoording door wethouders over het door hen in regionaal verband gevoerd bestuur en de controle daarop. Uiteraard hebben de raden wettelijk bevoegdheden tot het indienen van zienswijzen op begroting en jaarrekening van de gemeenschappelijke regelingen, maar dat verzacht het probleem niet.

Stappen binnen gemeenten

In een aantal gemeenten is de standaard dat de vergaderingen van portefeuillehoudersoverleggen worden voorbesproken, vaak aan de hand van een annotatie in de collegevergadering, zodat de wethouder het standpunt van het college kan uitdragen. In de vergaderingen van gemeentelijke commissies wordt een agendapunt geagendeerd "regionale aangelegenheden". Raadsleden kunnen daar vragen stellen en de wethouders kunnen mededelingen doen en uitleg geven. Toch blijft een veelgehoorde opmerking dat de raden te laat in belangrijke zaken worden betrokken en aan het eind van het proces "moeten tekenen bij het kruisje".

Stappen van de Regio

De Regio heeft zelf de verantwoordelijkheid om een kwalitatief hoogwaardige, toegankelijke informatiestroom naar de raden te hebben over zaken van regionaal belang met begrip voor de beperkt beschikbare tijd van raadsleden. De zgn "regiopodia" worden zeer op prijs gesteld en verdienen continuering.

Op 5 februari is als experiment een "Regiocongres" gehouden voor alle raadsleden en bestuurders. Dat was geslaagd en verdient een periodieke uitvoering.

Een andere waardevolle suggestie is die van de bevoegdheid voor de raden om een openbare hoorzitting te organiseren over een bepaald onderwerp, waar naast bestuurders en ambtenaren ook vertegenwoordigers van bedrijven en instellingen en deskundigen een inbreng kunnen leveren.

In het algemeen is men geen voorstander van inzet van nieuwe bestuursinstrumenten. Nu ARHI voorbij is moet de inhoud voorop staan, als in de toekomst de vorm daarop moet worden aangepast is dat dan aan de orde. Nu dient de nadruk te liggen op positiviteit en onderling vertrouwen.

Werken met "tafels"

Enkele gesprekspartners doen de suggesties om voor gebieden van groot strategisch belang met "tafels" te werken aan de voorkant van het proces, waaraan niet alleen bestuurders maar ook relevante vertegenwoordigers van bedrijfsleven en instellingen en andere stakeholder aanschuiven. Doel van de tafel zou moeten zijn:

- Of het probleem een "reframing" kan ondergaan om tot een gezamenlijke probleemdefinitie te komen die zicht geeft op de betrokkenheid van meer partijen, draagvlak in de samenleving en mogelijk ook tot meer (financiële) hulpbronnen (Europees en Haags);

- welke interventies gewenst zijn voor een succesvolle regio als geheel en te verkennen wat de inhoud zou moeten zijn en de voorwaarden waaraan moet worden voldaan om van een succesvol project te kunnen spreken.

Deze manier van werken zou in de ogen van voorstellers tot meer binding en draagvlak kunnen leiden en langs deze weg de legitimiteit verhogen.

Regiogriffier?

Een aparte Regiogriffier wordt niet gewenst geacht. De griffiers van de afzonderlijke gemeenten hebben de taak voor een goede informatiestroom naar hun raden te zorgen en dat geldt ook voor de informatiestroom vanuit de Regio. Een goed regelmatig contact tussen de griffiers en de bestuurssecretaris van de Regio is een goed alternatief voor een nieuw bureaucratisch orgaan.

Versterking van de ambtelijke slagkracht in de regio

Er bestaat breed steun voor gezamenlijke uitvoering van taken, mits is aangetoond dat dit leidt tot verbetering van kwaliteit, doorloopsnelheid en continuïteit van de uitvoering en tot besparingen. Dit betekent niet dat de Regio in alle gevallen in alle gevallen de meest gereede partij is om deze uitvoering op zich te nemen. Gewezen is op het initiatief van Hilversum en Gooise Meren om samen de ICT te gaan organiseren, waar anderen bij aan kunnen haken.

Men is positief over een regionaal energieloket en over een regionale organisatie voor doelgroepenvervoer.

Bij nieuwe taken van gewicht die op de gemeenten afkomen is het zeer zinvol om de ambtenaren die met de ontwikkeling zijn belast samen te brengen in een regionale projectgroep met facilitering door de regio. Voorbeeld is de decentralisatie van de jeugdzorg/WMO die mede daardoor in Gooi en Vecht soepel is verlopen. Groot voordeel is dat naast versnelling en intensivering van het proces ook de kennis voor de afzonderlijke gemeenten wordt verkregen en behouden.

Het "eigenaarschap" van de versterkingsoperatie

Vrij algemeen wordt dit neergelegd bij het algemeen bestuur van de Regio en bij de voorzitter daarvan, die immers niet direct het belang van de grootste gemeente behartigt en de meest aangewezen is om de kwaliteit van bestuur en bestuurlijke inrichting te bewaken. De rol van de burgemeesters is beperkt. Een aantal heeft geen behoefte aan de adviescommissie binnen de regio. Zij spreken elkaar toch wel in allerlei settings en vinden het belangrijker om zich te richten op hun eigen college en de wethouders bij te staan met advies en inzet van netwerk.

Over de griffiers is hiervoor al een en ander gezegd. Ten aanzien van de gemeentesecretarissen is het zo dat de uitvoerende taken van de Regio in het verlengde liggen van de uitvoering door de gemeentelijke organisaties, waar zij verantwoordelijk voor zijn. Een adviesrol van het collectief van gemeentesecretarissen wordt daarom van waarde geacht.